

เทศน์อบรมพระก่อนปาฏิโมกข์ ณ วัดป่าบ้านตาด

เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕

พุทธศาสตร์-วิทยาศาสตร์

ตอนเช้าตามธรรมชาติชอบสงบ ตั้งแต่เราภาวนาอยู่ที่เหมือนกันตอนเช้ามันชอบสงบไม่ชอบคิด อันนี้เกี่ยวกับเรื่องชั้นธ คงเป็นอย่างนั้น ตอนเช้าไม่ยากคิดอะไร นี่เรามาใช้งานนี้ต้องได้คิดเห็นได้ชัดเจน อย่างเช่นต้นเสาเป็นต้น อันนี้ก็ปฐาตุอันหนึ่ง แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นส่วนละเอียดของมันเป็นที่เราเรียกว่าปรมาณูที่อยู่ในนั้น มันไม่ได้ดับได้สูญไปไหน จะเรียกว่าอะไร เหล่านี้เป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นส่วนประกอบมันสลายของมันไป จะเรียกว่าสสารหรือจะเรียกว่าปรมาณูอะไรก็แล้วแต่ แต่ว่าที่อยู่ในนั้นจะเรียกว่าอะไร มันไม่ใช่ไตรลักษณ์ว่าอย่างนั้นเลย ดูว่าสมเด็จฯ ท่านพูดว่ามันไม่มีสภาพที่เปลี่ยนอะไรไป มันไม่เปลี่ยนเขากับมันก็เปลี่ยน นั่นเห็นไหมละ แต่สสารนั้นก็อยู่ในสิ่งที่ว่าเป็นไตรลักษณ์นั้นมันไม่เปลี่ยน เขากับมันก็เข้ามาเกี่ยวข้องกันอยู่นั้น ไม่ยั้งมันอยู่กับเขาได้ยังไง

จะละเอียดขนาดไหนก็ตามขึ้นชื่อว่าสมมุติ สมมุติกับไตรลักษณ์ก็เป็นอันเดียวกันไม่ว่าหยาบ กลาง ละเอียด เราก็ไปเรียกเสียว่าจิต จิตถ้าพูดถึงว่าสสารหรือปรมาณูก็ได้ถ้าเราจะเทียบ ที่นี้เมื่อมีสิ่งเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่นี้จะไม่ว่ามันเป็นไตรลักษณ์ได้ยังไง ผู้พิจารณาไม่ถือจิตว่าเป็นไตรลักษณ์เท่านั้นต้องตายอยู่ในนั้น ไม่มีอะไรติดแล้วก็ไปติดอันนั้น เมื่อพิจารณาก็ต้องพิจารณาตรงนั้นว่าเป็นไตรลักษณ์ ไม่งั้นมันก็ถือไม่งั้นมันก็หลง จนกระทั่งสิ่งที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับธรรมชาตินั้นสลายไปหมดแล้ว อันนั้นก็ไม่มีปัญหาอะไรที่นี้ ไม่พูดว่าจิตเป็นไตรลักษณ์เพราะเลยแล้ว สิ่งเข้าไปเกี่ยวข้องหมดปัญหากันแล้ว

แต่เมื่อมีสิ่งเกี่ยวข้อง ก็เลอย่างละเอียดที่ว่าวิชาเป็นต้นเกี่ยวข้องกันอยู่อย่างนี้ จะเรียกจิตโดยสมบุรณ์ไม่ได้ จะว่าไม่ใช่ไตรลักษณ์ได้ยังไง มันก็เป็นไตรลักษณ์เพราะสิ่งนั้นพาให้เป็น เมื่อสิ่งนั้นหมดไปแล้วจากจิต จิตหมดปัญหาไม่เรียกว่าไตรลักษณ์ และไม่หลงไม่ยึด อันนี้ที่ว่ามันสิ่งอยู่ในธาตุ ว่าเป็นสสารหรือปรมาณูก็เป็นทำนองเดียวกัน จะเป็นอะไรก็ตามสิ่งเหล่านั้นก็คลุกเคล้ากันอยู่กับมัน มันไม่อยู่ในวงสมมุติด้วยกันจะไปไหน มันก็อยู่ในวงสมมุติด้วยกัน เมื่ออยู่ในวงสมมุติแล้วกับไตรลักษณ์ก็แยกกันไม่ออก

ละเอียดขนาดไหนก็ตามเถอะขึ้นชื่อว่าสมมุติ ปรมาณูอะไรก็ตาม ความหมายก็เป็นอันเดียวกัน เป็นไตรลักษณ์ เพราะไตรลักษณ์ก็คือสมมุติ อันนั้นก็คือสมมุติ ส่วน

วิมุติไม่ได้เป็นอย่างนั้นนี่ เพราะฉะนั้นจึงไม่เรียกว่าไตรลักษณ์ พุทธภาคปฏิบัติกันก็ว่า
 อย่างนั้น ภาคปฏิบัติเป็นอย่างนั้นนี่ เห็นประจักษ์ ๆ อยู่ภายในจิตตั้งแต่หยาบ ๆ ไป
 โดยลำดับ จนกระทั่งละเอียด ละเอียดสุด จนไม่มีคำว่าละเอียดอะไรมันก็ไม่มีแล้วอย่าง
 นั้น มันถึงจะหมดปัญหา นี่พุทธศาสตร์

วิทยาศาสตร์เข้าไปแก้เหตุทางด้านวัตถุ ไม่มีวัตถุแยกไม่ได้วิทยาศาสตร์ จิต
 ศาสตร์แยกตั้งแต่วัตถุเข้าไปจนกระทั่งถึงนามธรรม ไม่มีวัตถุก็แยกได้ กับพุทธศาสตร์
 จึงต่างกันมาก วิทยาศาสตร์เอาวัตถุเป็นที่ตั้ง ไม่มีวัตถุเป็นที่ตั้งเอาไปแยกได้ยังไง ส่วน
 ธรรมนี้แยกได้ทั้งวัตถุทั้งนามธรรม ประจักษ์ไปโดยลำดับเช่นเดียวกับที่เทียบกันตะกี้

สิ่งที่กล่าวเหล่านี้อยู่กับใคร เสื่อมสูญไปไหน มันก็มีอยู่ในธาตุในชั้นในจิตของ
 เราทุกคน ที่เกี่ยวกับการจะแยกจะแยกกันออก ให้หมดความกังวลผูกพันต่าง ๆ ซึ่ง
 เป็นที่น่ามาแห่งทุกข์น้อยใหญ่ เมื่อหมดแล้วไม่มีปัญหา ชั้นนี้จิตไม่ไปสำคัญมันหมาย
 เขา เขาก็ไม่มีปัญหาอะไรของเขา

การปฏิบัติเพื่อความรู้อันจริงเห็นจริง จะต้องดำเนินตามที่เคยได้อธิบายมาแล้วนั้น
 เพราะเป็นทางที่ตรงแนวต่อความจริงทั้งหลาย แต่สิ่งที่เราไม่ปรารถนา สิ่งที่เราไม่
 ต้องการ สิ่งที่เราเห็นว่าเป็นข้าศึกนั้นกลับมาเป็นมิตรโดยความสำคัญของตน กลายมา
 เป็นคุณโดยความสำคัญของตน แล้วจะเหยียบย่ำทำลายเจตนาและการดำเนินของเรา
 ไปในขณะเดียวกัน ๆ นั้นโดยไม่รู้สึกรู้ตัว อันนี้สำคัญมากนะ

ที่ว่าปริมาณเห็นใหม่ละ มันแทรกอยู่กับจิตนั้นแหละ มันละเอียดขนาดนั้นแหละ
 แทรก ๆ แต่ก็ไม่พ้นสิ่งที่ละเอียดกว่ากัน สามารถที่จะรู้เท่าทันกันได้ก็คือสติปัญญา
 สติปัญญานี้เข้าขั้นละเอียดแล้วท่านก็เรียกว่ามหาสติมหาปัญญา หรือปัญญาญาณอะไร
 ไปโน่น ญาณ อูทปาติ วิชชา อูทปาติ ปัญญา อูทปาติ ญาณ อูทปาติ ถ้าเหมือนกัน
 ท่านจะแยกทำไม ก็คือมีต่างกันนิด ๆ ไปโดยลำดับ คือละเอียดไป ๆ ต่างกันไปนิด ๆ
 หากว่าเป็นอันเดียวเหมือนไม่มีการเปลี่ยนแปลง อันนี้ก็ไม่ว่า ญาณ อูทปาติ ปัญญา
 อูทปาติ วิชชา อูทปาติ อาโลโก อูทปาติ ท่านก็ไม่พูด

นี่เพราะความละเอียดแหลมคมของพระพุทธเจ้านั่นเอง อะไรที่แยกไปนิด ๆ
 บอกไว้หมดเลย ก็อย่างมรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ใครจะไปแยกได้ถ้าไม่ใช่พระ
 อรหันต์ ใครจะไปทราบได้ถ้าไม่ใช่พระอรหันต์ เราอ่านอ่านกันอย่างนั้นแหละ มรรคกับ
 ผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ นี่คือพระพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงแยกแล้ว ผู้ที่จะรู้ตามนี้ได้ก็
 คือพระอรหันต์เท่านั้น

เพราะฉะนั้นถึงได้เคยกล่าวเสมอว่า เท่าที่พระพุทธเจ้าแยกออกเป็น นิพพาน ๑
 นั่นก็เพราะความเป็นศาสดา ทรงแสดงไว้เต็มเม็ดเต็มหน่วย หากว่าไม่ทรงแสดงไว้

อย่างนั้นจะถูกตึงหรือถูกสาวกทูลถาม องค์ใดองค์หนึ่งจะต้องทูลถามแน่ ๆ ว่าส่วนอันหนึ่งที่นอกจากมรรค ๔ ผล ๔ ไปนั้นพระองค์ไม่เห็นแสดงไว้ มันคืออะไร นั่นแหละที่วานิพพาน ๑ ชื่อว่า จริมรรคจิต คือจิตวิ้งผ่านแยบเดียวเท่านั้นก็เป็นนิพพาน ๑ ขึ้นมา ขณะจิตที่เป็น จริมรรค นั้นท่านเรียกว่าเป็นมรรค ๔ ผล ๔ กำลังทำงานต่อกันอยู่ยังไม่ยุติ พอขณะนั้นสิ้นลงไป ดับลงไปพบ ทางนี้ก็สมบูรณ์เป็นนิพพาน ๑ ขึ้นมาหมดภิกขุ จึงเรียกว่านิพพาน ๑ นั่นพระองค์ก็แสดงไว้

จะแสดงไว้เท่าไรก็ตามถ้าไม่ใช่พระอรหันต์ไม่มีใครรู้ เรียนก็เรียนไปอย่างนั้นแหละ ไม่ว่าท่านว่าเราเหมือนกันหมด เพราะเป็นความจำ พอความจริงเข้าถึงใจตัวเอง บิ๊บน้ำมันก็วิ่งถึงกันเลย นี่ที่ว่า นตฺถิ เสฺยโยว ปาปิโย ตั้งแต่พระพุทธเจ้าลงมาจนสาวกองค์สุดท้าย ไม่มีคำว่ายิ่งหย่อนกว่ากันในภูมิแห่งความบริสุทธิ์ คือธรรมชาตินั้นหากตัวเอง ท่านจึงเรียกว่า สนฺทฺธิจฺจฺจฺโก ที่ท่านแสดงไว้มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ ท่านแสดงไว้ตามความจริงให้ผู้ปฏิบัติทั้งหลายได้พิจารณา แต่เวลาเข้าไปถึงจริง ๆ แล้ว เป็นพระอรหันต์เท่านั้นเองที่จะเข้าถึงและที่จะรู้ ความจำได้หมายรู้จากการเรียนไม่มีทางรู้ได้ในความจริงอันนั้น

มรรคที่กล่าวนี้กล่าวมาได้ ๒,๕๐๐ กว่าปี คิดเป็นกาลเป็นเวลาว่านานว่านาน ทั้งที่ความจริงจริง ๆ ก็อยู่กับจิตนี้ เวลายังรู้ไม่ได้มันก็ปิดอยู่ที่จิตนี้ สิ่งที่ปิดมันปิดอยู่ที่นี้ เวลาเปิดก็เปิดที่จิต มีกาลมีสถานที่เวล่ำเวลาที่ไหน ถ้าว่าที่ที่ที่จิต เวลาที่มันผ่านไปมันรู้กัน มันอยู่ที่นี้ มันไปอยู่เวลานอก ๆ สองพันสามพันปีเดือนโน้นที่ไหน มันอยู่ที่นี้

ท่านจึงสอนลงอย่างทันสมัย สาวกชาตธรรม ๆ ตรัสไว้ชอบ ๆ เอาตรงนี่นะ ๆ ให้เอาตรงนี้ให้แก้ตรงนี้ มีดอยู่ตรงนี้แก้ตรงนี้ให้มันเปิดขึ้น อาโลโก อุตฺปาติ ท่านว่าสว่างโรจน์มา สว่างที่ตรงนี้ ญาณ อุตฺปาติ ซึ่งเข้าไป ความรู้อันนี้ซึ่งเข้าไป นี่ละเรียกว่า ญาณ อุตฺปาติ ปญฺญา อุตฺปาติ ก็หมายถึงภิกขุของจิตที่วิ้งด้วยความเฉลียวฉลาดแหลมคมรวดเร็วของตน แยบ ๆ วิชานี้ก็คล่องไปแล้ว ถ้าจะพูดว่าหยาบก็หยาบ ที่ว่าวิชานี้ อาโลโกนี้แสดงจำไปหมด นี่ก็เป็นความหยาบใช้ตามภิกขุ อยู่ที่ไหน อยู่ที่นี้ อกาลโก ๆ ทั้งกิเลสทั้งธรรมเป็นอกาลโกเหมือนกัน กิเลสไม่ได้นิยมว่ามีดีว่าแจ้งว่าเดือนนั้นเดือนนี้ สถานที่นั้นที่ที่ไหน มันติดแนบอยู่กับจิต มีดอยู่ที่นี้ เวลาเปิดก็เปิดที่นี้ รู้ที่รู้ขึ้นที่นี้ มีกลางวันกลางคืนที่ไหน สำคัญอยู่ที่การกระทำ

*****